

بررسی و نقد سلفیه در شمال آفریقا

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: سید داریوش رحیمی

استاد راهنما: مهدی فرمانیان

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: احمد عابدی

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: فلسفه و کلام اسلامی حوزه علمیه قم

تاریخ دفاع: 1388

واحد:

کلمات کلیدی: سلفیه، شمال آفریقا، احمد بن حنبل، ابن تیمیه، ابن قیم، محمد بن عبد الوهاب، سید قطب

سلفیه اصطلاحی نو ظهور در تاریخ اندیشه اسلامی است که گروهی از اهل حدیث و پیروان احمد بن حنبل، احمد بن تیمیه و محمد بن عبد الوهاب برای خویش برگزیده اند و شعارشان تمسک به قرآن و پیروی از سلف صالح یعنی اصحاب رسول الله (ص) و تابعین و تابعین تابعین، که تقریباً مسلمانان سه قرن اولیه اسلام را تشکیل داده اند می دانند. در این تحقیق به معنا و مفهوم سلفی گری و بررسی حدیث «خیر القرون» پرداخته ایم، چون سلفیان فهم سلف سه قرن اول هجری را فهم برتر می دانند. سلفیان معاصر خود را پیرو اشخاصی مثل احمد بن حنبل، ابن تیمیه، ابن قیم می دانند و در شمال آفریقا در عصر حاضر نیز سید محمد رشید رضا تحت تاثیر افکار سلفیه قرار گرفت و در آثار خود تفسیر المنار و مجله المنار، به تبلیغ و دفاع از آنها پرداخت. چهره مطرح بعد از رشید رضا، حسن البناء است که تکر سلفی و سنتی گراس رشید رضا در البناء اثر گذاشت و توسط البناء حرکتی در شمال آفریقا در کشور مصر صورت گرفته و تبدیل به یک جنبش به نام اخوان المسلمین شده است که اشاره می شود. چهره شاخص بعد الحسن البناء سید قطب است وی در راس منبع فکری و از متفکران اخوان المسلمین می باشد. و برداشت های گوناگون از تعالیم سید قطب باعث انشعاباتی در میان اخوان المسلمین در دهه 1960 میلادی شده که بیان می شود. برخی از مبانی فکری سلفیه شمال آفریقا؛ ایمان به ظاهر قرآن، در فهم نصوص اصل اساس را تمسک به ظاهر می دانند؛ استدلال به نصوص کتاب و سنت، این استدلال را طریقه سلف می دانند؛ مخالفت با هر گونه تاویل؛ تقدیم شرع بر عقل؛ و این تقدم را حق و مخالفت با آن را ممنوع می دانند؛ پیروی از سلف و گذشته گرایی؛ در این باب تبعیت از سلف را اسلم و حکم می دانند. سلفیه و تبع آن سلفیه شمال آفریقا حقیقت نبوت را آنگونه که شایسته است نشناخته اند مثلاً در باب عصمت، انبیاء را در تلقی وحی در ابلاغ آن بعد از بعثت محدود کرده اند و آنرا منحصر به عصمت از گناهان کبیره می دانند. مذهب سلف انبیاء را واسطه بین خدا و بندگانش در مورد تبلیغ دین می دانند، در غیر این صورت از قبیل

حاجت خواستن، توسل و شفاعت را صحیح نمی دانند. سلفیه مقام امامت را یک مقام اجتماعی می دانند و پس از درگذشت پیامبر (ص) یک منصب عادی و غیر الهی می پندارند و وظیفه امام را اقامه حدود و حفظ امنیت، نگهداری و جمع آوری زکات و حفظ مرزها می دانند